

NATURA-BEDÖMNING ENLIGT NATURVÅRDSLAGEN 65 § FÖR PLANERAD
STRANDDETALJPLAN FÖR SATTMARK I PARGAS OCH DESS INVERKAN PÅ NATURA 2000-
OMRÅDET PARGAS KULLAR.

UPPDATERAD BEDÖMNING 21.9.2023

Suomen Luontotieto Oy 28/2023

Jyrki Matikainen

Innehåll

1. Inledning
2. Material och metoder
3. Natura-området Pargas kullar (Paraisten kalliot). Allmän beskrivning
  - 3.1 Natura-området Lenholmens lundar. Allmän beskrivning
4. Projektets eventuella konsekvenser på Natura-området Pargas kullar
  - 4.1 Förändringar på området i naturtillstånd eller ett tillstånd som påminner om detta i Natura-området
  - 4.2 Projektets eventuella konsekvenser på naturtypen Klippvegetation på silikatrika bergsluttningar
5. Projektets konsekvenser på naturtyper:
  - 5.1 Slitage av terräng och silikatklipporna
  - 5.2 Utsläpp som uppstår från ökad trafik
  - 5.3 Konsekvenserna av genomförandet av stranddetaljplanen på Natura-området Lenholmens lundar
  - 5.4 Projektets konsekvenser för förekomsten och livsmöjligheterna för apollofjärilen i området
6. Projektets samfälliga effekt med andra markanvändningsprojekt
7. Osäkerhetsfaktorer i bedömningen
8. Slutsatser
9. Källor och litteratur
10. Bilagor

1. Inledning

██████████ beställde sommaren 2021 en Natura 2000-bedömning från Suomen Luontotieto Oy i enlighet med 65 § i naturvårdslagen, angående konsekvenser av den planerade stranddetaljplanen för området Sattmark i Pargas på Natura-området Pargas kullar. En del av Natura-området ligger inom den planerade stranddetaljplanen, varför en konsekvensbedömning utarbetades för projektet. Våren 2023 begärde Egentliga Finlands ELY-central en komplettering till konsekvensbedömningen gällande projektets inverkan på Natura-området Lenholmens lundar. Som kontaktperson för uppdraget har ██████████ fungerat på beställarens sida och Jyrki Matikainen på Suomen Luontotieto Oy:s sida.

2. Material och metoder

Syftet med bedömningen är att ge en bedömning enligt 65 § i naturvårdslagen (1096/1996) om hur genomförandet av den planerade strandplanen påverkar de naturvärden som ligger till grund för att området Pargas kullar (FI0200127) har valts som Natura 2000-skyddsområde. Samtidigt bedöms projektets indirekta konsekvenser för Natura-området Lenholmens lundar som ligger utanför stranddetaljplaneområdet.

Området är av typen SAC (Special Area of Conservation), det vill säga ett område för särskilt bevarande enligt habitatdirektivet inom Natura 2000-nätverket. I denna utredning bedöms därför främst de indirekta och direkta möjliga konsekvenserna av det planerade projektet på de habitattyper enligt habitatdirektivet och de hotade eller krävande arter som är knutna till dessa habitattyper som rapporterats förekomma i området. Särskild uppmärksamhet ägnas åt den sporadiskt förekommande apollofjärilen i området.

Bedömningen baserar sig på uppgifterna i Natura-informationsblanketten för området om förekomsten av naturtyper och hotade arter. Utredaren hade tillgång till naturutredningar gjorda i området. En grundläggande utredning av naturvärden i området gjordes år 2020 (Suomen Luontotieto Oy rapport 29/2020).

Natura-bedömningen utfördes av biolog FM Jyrki Matikainen. Beställaren överlämnade allt material relaterat till projektet till vårt förfogande. Rapportens layout är gjord av Eija Rauhala.

3. Natura-området Pargas kullar. Allmän beskrivning

Klippområdena ligger på ön Stortervolandet nära området för Lenholmens strandsskyddsprogram och en nationellt värdefull lund (Kartbilaga 1). Klipporna är huvudsakligen glest trädbevuxna eller trädlösa. I området förekommer nationellt hotade arter. Natura-habitattypen som utgör grund för områdets skydd är Klippvegetation på silikatrika bergsluttningar (8220). Andra Natura-habitattyper förekommer inte i området.

Målet med att skydda denna naturtyp är att åtminstone bevara områdets betydelse som en del av nätverket. Tillståndet som råder i området vad gäller naturtyper och arter samt deras livsmiljöer bevaras genom att trygga en utveckling enligt naturens egna processer. Tillståndet som råder i området vad gäller naturtyper och arter samt deras livsmiljöer bevaras genom att styra användningen av området. I landskapsplanen är klipporna delvis klassificerade som MM2 K-område. Området skyddas genom planläggning/bygglag.

3.1 Natura-området Lenholmens lundar. Allmän beskrivning

Området är nationellt värdefull lund/äng/hagmark. Fladan på Mattholm är en representativ/typisk låg och vassbevuxen fladavik. Viken kantas av ett vassbälte av varierande bredd och det finns några vassruggar i viken. Fladans arter är representativa för frodig strandväxtlighet. Lenholmsområdet är en

nationellt värdefull lund/äng/hagmarkshelhet som domineras av ädla lövträd och som delvis används för bete. I området växer tusentals ekar och hundratals lindar. De äldsta ekarna hör till de största man känner till i Finland. I området förekommer sällsynta svamparter och lövängen på sydöstra stranden anses vara Finlands bästa växtplats för sällsynta svampar. Även mossorna och lavarna hittar man ovanliga arter. Området är också värdefullt som forsknings- och undervisningsobjekt. Den norra delen om vägen är lundartat skogsbete/hagmark där det växer hassel och ek. Området norr om vägen är delvis betesmark (Natura-informationsblankett). Lenholmens Natura-område ligger helt utanför det nu granskade stranddetaljplaneområdet.

4. Projektets eventuella konsekvenser på Natura-området Pargas kullar

En del av den nu undersökta stranddetaljplanen ingår i Natura-området. Inom stranddetaljplaneområdet ligger helt eller delvis tre små silikatklippor, varav två ligger precis bredvid det nuvarande caféområdet. Den tredje klippan ligger i den västra delen av området och omfattar en särskilt värdefull livsmiljö enligt Skogslagen §10, ett stup (Suomen Luontotieto Oy rapport 29/2020).

4.1 Förändringar på området i naturtillstånd eller ett tillstånd som påminner om detta i Natura-området

De planerade byggplatserna och deras servicevägar är placerade utanför Natura-klipporna, så projektet har ingen direkt inverkan på silikatklipporna. Även de kablar/avloppsledningar som ska byggas placeras utanför Natura-området. Under byggskedet beaktas att Natura-områdets klippor inte används som lagrings- eller parkeringsplatser för byggmaterial eller maskiner.

4.2 Projektets eventuella konsekvenser på naturtypen Klippvegetation på silikatrika bergsluttningar

En del av Natura-områdets silikatklippor ligger inom det planerade stranddetaljplaneområdet nära Sattmarks caféområde. Området är mycket populärt och särskilt under sommaren rör sig många människor i området. En del av silikatklipporna inom stranddetaljplaneområdet är mycket slitna och deras växttäckte är tunt. Till exempel växer kärleksört (*Sedum telephium*) sparsamt på dessa platser. De största växttäckta silikatklipporna i Natura-området ligger i den södra delen av Natura-området, söder om Skärgårdsvägen, långt från stranddetaljplaneområdets gräns.

5. Projektets konsekvenser för naturtypen:

5.1 Slitage av terräng och silikatklipporna

Genomförandet av stranddetaljplanen ökar antalet människor som rör sig i området, vilket sannolikt leder till en viss ökning av slitaget på klipporna. Eftersom klipporna i detta område redan är ganska slitna, är det osannolikt att skadan blir betydande. Stranddetaljplanen påverkar inte bevarandet av eller särdragen hos denna naturtyp i hela Natura-området, eftersom klipporna inom stranddetaljplaneområdet endast utgör en bråkdel av de växttäckta silikatklipporna i hela Natura-området.

5.2 Utsläpp som uppstår från ökad trafik

Övergödningen av kalkhällmarker har förstört många kalkhällmarker och växtartbeståndet har på många ställen försämrats. En av de största orsakerna är kvävenedfall från luften med regn, vilket övergöder de vanligtvis näringsfattiga kalkhällmarkerna. Den planerade byggnationen och småbåtshamnen kommer att öka biltrafiken och därmed kväveoxidutsläppen något. Jämfört med det totala nedfallet som når områdets kalkhällmarker, kommer utsläppen att vara mycket små och inte ha betydande gödslingsseffekt på kalkhällmarkerna.

5.3 Konsekvenser av genomförandet av stranddetaljplanen på Natura-området Lenholmens lundar

Parkeringen vid Lenholmens lundområde och naturstig ligger cirka 1,6 km från området vid Sattmarks café, där användarna av den planerade småbåtshamnen skulle parkera sina bilar. Lenholmsområdet påverkas inte direkt av småbåtshamnen eller den väg som byggs dit. Den mest sannolika indirekta konsekvensen, om än mycket teoretisk, är en ökning av människors rörelser i området. Området har ett bra och välskött nätverk av stigar och en parkeringsplats, så det uppstår inga skadliga konsekvenser på områdets naturtyper och fauna. Risken för en ökning av människors rörelser och därigenom oavsiktlig störning är sannolikt mycket liten, eftersom de flesta båtägare parkerar sina bilar på parkeringsplatsen och sedan åker direkt till sin destination med båten.

Strandområdet väster om Abborhålet ligger cirka 250 meter från den planerade småbåtshamnen. Detta område är dock inhägnad betesmark där det är förbjudet att röra sig under betessäsongen. Strandområdet är omgärdat av ett vassbälte, vilket gör det svårt att komma dit med båt. Det är osannolikt att vågverkan från båtar kommer att orsaka erosion på stränderna, eftersom det finns hastighetsbegränsningar inom småbåtshamnens område och man ska undvika att skapa vågor. Genom Abborhålet sund går redan en inofficiell, århundraden gammal båtled. I samband med områdets fredningsbeslut noterades inga negativa konsekvenser från denna båtled. Trafiken på denna led kommer sannolikt inte att öka på grund av den planerade småbåtshamnen, eftersom största delen av båttrafiken fortfarande sker på den officiella leden.

5.4 Projektets konsekvenser för förekomsten och livsmöjligheterna för apollofjärilen i området

Observationer av vuxna apollofjärilar har gjorts på stranddetaljplanens område. År 2020 observerades inte arten i området i samband med naturutredningen, men äldre observationer av arten har gjorts i Sattmarks omgivning. Ökningen av arten är osannolik i området eftersom värdväxten för fjärilens larv, dvs. kärleksört, bara växer på några ställen på klippan i området. Vuxna apollofjärilar födosöker ofta på ängsväxternas blommor. Den tidigare åker-/ängsmarken som ingår i detaljplanen fungerar nu delvis som parkeringsområde och växtligheten i området hålls låg genom slätter. Endast längs diket som rinner genom området växer det något mer blommande ängsväxtlighet. Ängens betydelse som födosöksområde för apollofjärilen är liten. Apollofjärilen är mycket platstrogen, men den kan förflytta sig några hundra meter utanför sitt habitat i sin sökning efter föda. De nuvarande förekomsterna placerar sig tydligt utanför Sattmarks område, så det är osannolikt att arten rör sig i området. Genomförandet av stranddetaljplanen kommer inte att betydligt försämra apollofjärlens livsmöjligheter i Natura-området.

6. Projektets samfälliga effekt med andra markanvändningsprojekt

Det pågår inga och finns inte planer på andra betydande markanvändningsformer eller andra aktiviteter som kan ha negativ inverkan på Natura-områdets naturtyper eller de därmed förknippade organismerna. Det finns inga planer på stranddetaljplaner eller annan omfattande markanvändning i områdets närområde. Eventuella förbättringar av Skärgårdsvägen kan emellertid i framtiden ha effekter på Natura-områdets naturtyper.

7. Osäkerhetsfaktorer i bedömningen

Bedömningen baseras på naturinventeringar som gjorts på stranddetaljplanens område samt på inventeringar av artbeståndet och uppgifterna i Natura-informationsblanketten. Det finns ganska mycket information om artbeståndet på området bland annat på portalen laji.fi. Byggandet som möjliggörs av stranddetaljplanen och storleken på småbåtshamnen kan bli mindre än vad som är

möjligt enligt detaljplanen, vilket minskar trycket på områdets närmiljö. Informationen om den planerade verksamheten är tillräcklig och miljökonsekvenserna av stranddetaljplanens genomförande är möjliga att bedöma tillförlitligt.

8. Slutsatser

Enligt Natura-bedömningen orsakar inte de åtgärder som möjliggörs av stranddetaljplanen någon betydande skada på Natura-områdets naturtyp (Klippvegetation på silikatrika bergsluttningar) eller de organismer som är förknippade med klipporna, under förutsättning att de åtgärder som möjliggörs av stranddetaljplanen genomförs. Projektet har inte heller några negativa effekter på naturvärdena för Natura-området Lenholmen. Bedömningen lyfter fram de mest betydande miljökonsekvenserna som projektet kan medföra, och de åtgärder som möjliggörs av stranddetaljplanen orsakar inte konsekvenser som inte kan bedömas tillförlitligt.

9. Källor och litteratur

Airaksinen, O. & Karttunen, K. 2001: Natura 2000 -luontotyypipiopas. Ympäristöopas 46, 2 korj. painos, Suomen ympäristökeskus, Helsinki.

Ilmonen, J., Rytteri, T. ja Alanen, A. 2001: Luontodirektiivin kasvit ja selkärangattomat eläimet: Suomen Natura 2000 –ehdotuksen luonnontieteellinen arviointi. 2001. Suomen ympäristö 510.

Matikainen Jyrki. 2020: Paraisten Sattmarkin matkailualueen luontoarvojen perusselvitys 2020. Suomen Luontotieto Oy raportti 29/2020

Natura-tietolomake: Paraisten kalliot. Varsinais-Suomen Ely-keskus.

Rytteri,T, Kalliovirta. M, & Lampinen.R. 2012 (toim). Suomen uhanalaiset kasvit. Tammi, Helsinki

Saario, Tapio 1998: Varsinais-Suomen ja Satakunnan luontoselvitykset. Bibliografia. Lounais-Suomen ympäristökeskus. 96 s.

Suomen Natura 2000 -ehdotuksen luonnontieteellinen arviointi. 2001. Suomen ympäristö Söderman, T. 2003: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi – kaavoituksessa

YVA-menettelyssä ja Natura -arvioinnissa. Ympäristöopas 109. Suomen ympäristökeskus.

Söderman, T. 2003: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi – kaavoituksessa YVA-menettelyssä ja Natura –arvioinnissa. Ympäristöopas 109. Suomen ympäristö keskus.

Söderman, T. 2007: Luonnonsuojelulain mukaisten Natura-arviointien ja – lausuntojen laatu 2001-2005. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 30/2007.

10. Bilagor

Kartbilaga 1. Objekten som hör till Natura-området Pargas kullar i närområdet av stranddetaljplanen.

Kartbilaga 2. Läge av Natura-området Lenholmen

